

PSIHOLOGIA

școlară

Revista Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică Mureș
Anul VI, Numărul 1

ADRESA REDACTIEI:

Tîrgu – Mureș, str. dr. Victor Babeș, nr. 11

E-mail: office@cjraems.ro

www.cjraems.ro

Tel.:0265211246, 0745/315-332

REDACTORI:

Călina Iușan

Adriana Cerghedi

Adrian Moldovan

DESIGN:Fábián Csaba

POZE: INTERNET

PSIHOLOGIE
școlară

ISSN 2248-3853

www.cjraems.ro

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

3

- ❖ Premise în identificarea timpurie a potențialului de dezvoltare la copiii înzestrați
- ❖ Modalități de educare și dezvoltare a creativității
- ❖ Profesorul, sportivul și motivația școlară
- ❖ Rolul educației în dezvoltarea personalității

ȘCOALA PĂRINȚILOR

12

- ❖ Rezolvarea conflictului părinte-copil
- ❖ Rolul familiei în societatea noastră

PROGRAME

17

- ❖ Education 4 change - proiect finanțat prin granturile see - mecanismul financiar 2014-2021 în cadrul programului de educație, burse, ucenicie și antreprenoriatul tinerilor în românia
- ❖ Săptămâna luptei împotriva traficului de persoane

SĂNĂTATE MENTALĂ

15

- ❖ Ce înseamnă pasiunea pentru elevii aflați la vârsta pubertății?
- ❖ Folosirea terapiei prin joc la clasele cu ces

LECȚII DE VIAȚĂ

25

- ❖ Bălan, îngerul meu păzitor
- ❖ Diamantul neșlefuit al societății

PREMISE ÎN IDENTIFICAREA TIMPURIE A POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE LA COPII

**Profesor consilier școlar, Daniela-Ana Illoasa, C.J.R.A.E. Mureș
Colegiul Național „Al. Papiu Ilarian”, Târgu- Mureș**

Joan Freeman este profesor la Universitatea Middlesex, Londra, Marea Britanie; Președinte fondator al Consiliului European pentru Abilități înalte (ECHA); fost redactor-șef al demersurilor de cercetare privind abilitățile înalte. O sumă de publicații și prezentări internaționale despre dezvoltarea personalităților gifted și a talentelor se bazează pe cercetările sale considerabile.

Multe dintre investigațiile în curs de desfășurare se referă la motivul pentru care unii copii au fost etichetați ca fiind înzestrați, în timp ce alții - cu o capacitate identică măsurată - nu erau astfel denumiți.

Matrices, iar al doilea a fost ales la întâmplare pentru capacitate ($n = 210$). Studiul, care a început în 1974 în Marea Britanie, a folosit o serie de teste, inclusiv teste ce determină IQ, teste de personalitate, comportament și interviuri ce s-au aplicat copiilor, părinților și profesorilor.

În cadrul grupului celor etichetați ca fiind talentați s-au identificat probleme emoționale mai mari decât în grupul neetichetat.

În anii patruzeci, un copil talentat nu reușea întotdeauna să obțină un succes remarcabil, evaluat ca fiind de succes de către adulți.

Factorii predictivi pentru succes sunt în general clasici: conștiințiozitatea, sprijinul emoțional și o perspectivă personală pozitivă și deschisă. Până în 2005, grupurile de talentați etichetați și neetichetați nu sunt foarte diferite în ceea ce privește rezultatele de-a lungul vieții, deși ambele grupuri au mai multe reușite decât grupul indivizilor cu abilități aleatorii.

Joan Freeman este profesor la Universitatea Middlesex, Londra, Marea Britanie; Președinte fondator al Consiliului European pentru Abilități înalte (ECHA); fost redactor-șef al demersurilor de cercetare privind abilitățile înalte. Multe publicații și prezentări internaționale despre dezvoltarea personalităților gifted și a talentelor se bazează pe cercetările sale considerabile.

Într-unul dintre studiile la care face referință Freeman, fiecare copil etichetat "talentat" a fost asociat prin vârstă, sex și SES cu alte două persoane din aceeași clasă. Primul copil corespondent a avut un scor brut identic Ravens

Considerații asupra studiilor longitudinale privind copiii înzestrați și talentați.

Un beneficiu major al studiilor longitudinale asupra copiilor supradotați și talentați este urmărirea comportamentului în timpul dezvoltării astfel încât primii indicatori pot fi recunoscuți și ca atare și strategiile de dezvoltare care duc la succes pot fi promovate și pentru beneficiul altora.

Problema majoră e că studiile au început cu mult timp în urmă, când lucrurile erau altfel, punând sub semnul întrebării relevanța descoperirilor în circumstanțele actuale.

Genialitatea e o construcție socială, și asta poate fi văzută în selecția unor copii apreciați ca fiind geniali. Aproape toate studiile asupra copiilor geniali îi selectează pe cei cu scoruri foarte mari la teste IQ sau alte teste ce măsoară capacitățile cognitive, de învățare, acei copii care demonstrează genialitate așa cum am căzut de acord să o recunoaștem și să o acceptăm într-o societate adaptată prezentului (vez Freeman, 2015). Asta limitează generalizarea predicțiilor de viitor.

Subotnik, Kassan, Summers & Wasser (1993) au arătat că genialitatea poate să ia multe forme diferite, ea poate apărea în situații destul de neașteptate și în momente diferite în timpul unei vieți. Nu e întotdeauna posibil să se identifice timpuriu traseele viitoare, ceea ce înseamnă că teoriile și programele educaționale proiectate pentru copiii care sunt precoci în ariile convenționale ar putea foarte bine să rateze acele înzestrări cărora nu le vedem rostul sau valoarea nici acum, nici în viitor.

Încercând să evite capcana selecției prin performanțele demonstrate, studiul Fullerton Longitudinal din California a început cu 130 de copii cu vârsta de 1 an, cu potențial cognitiv și aptitudinal aproape necunoscut și familiile lor; singurul criteriu a fost ca aceștia să fie sănătoși (Gottfried, Gottfried, Bathurst & Guerin, 1994).

Au fost făcute apoi evaluări ale potențialului intelectual, dezvoltării fizice și sociale din 1979 până în 1997. Cei cu un IQ de 130 sau mai mult la testul de inteligență Wechsler au fost considerați potențiali geniali și comparați cu ceilalți. S-au descoperit în timp câteva predicții timpurii, iar părinții s-au dovedit a fi arbitrii foarte buni. Cercetătorii au ajuns la concluzia că genialitatea e un fenomen de dezvoltare, care poate crește dar și să scadă în timp așa că "întârziatii" pot fi omiși la o singură testare.

Statisticile populației nu furnizează date relevante satisfăcătoare asupra studiilor longitudinale la copiii geniali, pentru că nu sunt focalizate strict pe subiectul acesta (Freeman, 1998). Totuși, studiile longitudinale asupra copiilor geniali fac rar comparații între grupuri având ca și criterii: vârsta, sexul, experiența educațională și nivelul socio-economic.

Asta s-a încercat în cazul studiilor lui Terman, care în 1925 a ales 856 de băieți și 672 de fete "genii" cu IQ de peste 130, generând de fapt mai mult de 4000 de variabile (Terman, 1925-1929).

"Geniile" lui Terman erau evaluate ca fiind considerabil peste medie în toate privințele, inclusiv înălțime și calitate de lider, probabil pentru că aceștia se bucurau de alimentație, stil de viață și educație foarte bună.

Holhan & Sears au descoperit că, în anii 70-80, acești copii catalogați ca fiind geniali nu avuseseră mai mult succes la maturitate, decât cei

care ar fi fost aleși la întâmplare, aparținând unor medii socio-economice asemănătoare – indiferent de scorurile lor IQ. Aceasta a fost cumva oglindit în descoperirile lui Subotnik, Kassan, Summers & Wasser (1993) care au investigat o mostră de 210 copii New York-ezi selectați din Colegiul Școală elementară Hunter prin identificarea scorurilor IQ mari (adică IQ 157). Nici unul nu a ajuns la rezultate eminente la maturitate, nici nu au avut mai mult succes decât perechile lor socio-economice în ciuda educației lor de mai bună calitate.

Studiul Longitudinal din Stattle s-a ocupat focusat pe inteligență (deși nu s-a axat pe genialitate) și îmbătrânire în 1956 (Schaie, 2005). Acesta a examinat familii în curs de expansiune peste 3 generații (grupul de indivizi studiați ajungând astfel la 6000) și a descoperit că efectele sociale influențează stabilitatea IQ-ului o dată cu înaintarea în vârstă. Abilitățile intelectuale de prelucrare, interpretarea datelor, rezolvarea problemelor rămân dezvoltate pentru acei indivizi care rămân activi și dispuși să învețe mereu; se pare că mai ales oamenii satisfăcuți de realizările lor în perioada de mijloc a vieții, au un avantaj considerabil pe măsură ce îmbătrânesc.

Studiul Longitudinal de la München privind talentul a început în 1985 cu un eșantion de 26.000 de copii identificați cu o gamă largă de teste de inteligență, de personalitate și motivație (Perleth & Heller, 1994).

Echipa a elaborat 30 de scale de identificare, care au dezvăluit un număr semnificativ de potențiali talentați dar care s-au dovedit a fi mai îngrijorați, ușor demotivați și cu o stima de sine mai scăzută decât cei ce demonstau deja performanțe înalte.

Într-o analiză a 14 studii de americane și germane cu design variat, Arnold și Subotnik (1994) au evidențiat câțiva factori importanți ce își aduc aportul în înțelegerea și susținerea dezvoltării și împlinirii persoanelor talentate.

Trecerea timpului, urmărirea constantă a

individului raportat la evenimentele de viață parcurse se pare ca este "legătura inextricabilă" în identificarea potențialului. De asemenea, cu cât e mai mare eșantionul, cu atât predicția este mai fiabilă. Dar, pentru cea mai mare fiabilitate, informațiile trebuie colectate în diferite puncte ale vieții unui individ, și în cel mai bun caz, aprecierea să se facă în anumite domenii în care copilul prezintă potențial și interese.

Din analiza mai multor resurse, nu s-au demonstrat beneficii pe termen lung la cei ce au o prestație specială timpurie. În ciuda unei realizări apreciate inițial ca fiind mai înalte și a trăirii satisfacției elevilor, ceea ce numim avantajul în educație și performanță al copiilor gifted și talented tinde să dispară în câțiva ani (White, 1992).

Fără perspectiva pe termen lung, programele pentru cei înzestrați nu pot fi justificate (Freeman, 2002). De exemplu, o revizuire recentă a studiului internațional privind învățarea accelerată a dovedit că eficacitatea sa este săracă din punct de vedere științific (Comford Boyes, Reid, Brain & Wilson, 2004). În plus, s-a constatat că programul a fost "comercializat în mod intenționat" și a fost detectat un efect placebo. Cu toate acestea, pentru multe școli din întreaga lume, accelerarea învățării este programul predilect pentru cei înzestrați și talentați. Întrebarea care trebuie adresată tuturor acestor programe este cât de mult din stimularea inițială a realizării se datorează efectului Hawthorne, adică atenție deosebită și schimbare, și dacă efectele durează de-a lungul anilor.

Măsurile de manifestare și valorificarea înzestrării pe termen lung

Măsurarea inteligenței este unul dintre cei mai buni și rezonabili din punct de vedere științific predictor al succesului în toate domeniile, potrivit grupului de lucru al Asociației Psihologice Americane (Neisser, Boodoo, Bouchard, Boykin, Brody, Ceci, 1996).

După un secol de cercetări solide și repetate privind inteligența, se poate estima prin aprecierea nivelului și formelor de manifestare rezultatele ulterioare ale individului, parcursul lui în educație și chiar estima performanțele la locul de muncă, dar și aspecte ale sănătății și stilului de viață, chiar durata de viață. De exemplu, o creștere a ratei de doar o abatere standard în IQ la fetele de 11 ani îmbunătățește șansele de a atinge vârsta de 76 de ani cu 25% (Whalley & Deary, 2001).

La 1 iunie 1932, practic fiecare copil scoțian născut în 1921 (N = 89,498) a fost evaluat cu același test de inteligență (Casa Moray) această cerință apărând din partea familiilor, după ce rezultatele studiilor de mai sus au fost date publicității.

Testele actuale și interviurile arată că inteligența superioară poate fi premisa bunăstării atât fizice, cât și psihice, chiar o sănătate mai bună.

Studiul longitudinal multidisciplinar privind dezvoltarea copilului a recrutat 17414 de copii născuți în Marea Britanie în cursul unei săptămâni, în martie 1958 (Centrul pentru studii longitudinale

<http://www.cls.ioe.ac.uk/index.html>). Hitchfield (1978) a studiat un eșantion format de cei mai străluciți copii, selectați pe baza mai multor criterii și a constatat că, în ciuda eșantionării întregii populații, copiii apreciați ca fiind cei mai dotați au fost în mare parte cei proveniți din clasa de mijloc. S-a analizat de asemenea modul în care inteligența băieților, măsurată la vârsta de 11 ani, a fost reflectată în viața lor la vârsta de 42 de ani (Nettle, 2003). În Marea Britanie, la sfârșitul anilor șaiszeci, s-a descoperit că o inteligență ridicată a băiatului oferă mijloace pentru a ajunge la un statut social superior celui al tatălui său;

În Varșovia, în 1974, o populație de 13 000 de copii de 11 ani a fost testată în scopul predicției realizărilor școlare (Firkowska-Mankiewicz, 2002). Nivelurile de realizare ale subiecților s-au dovedit a fi în strânsă legătură cu IQ-urile lor în ceea ce privește educația părinților lor, preocuparea acestora pentru educația și performanța școlară a copiilor. Trebuie menționat că cercetarea a fost realizată într-o perioadă de "politică socială egalitaristă", adică înainte de căderea comunismului.

Alte influențe importante în susținerea performanței

Inteligența, oricât de definită și măsurată, este doar o parte a dinamicii complexe a performanțelor excepționale ale individului. Există și alți factori ce se adaugă precum: stima de sine, sprijinul primit la nevoie, motivația dar și oportunitățile (Dweck, 1999; Shavinina & Ferrari, 2004; Freeman, 2004).

Barab & Plucker (2002), preluând ideile lui Vigotsky (1978) (nereferențiate) despre contextul social al învățării, continuă să susțină că percepția și cunoașterea nu sunt proprietatea individului, ci a unei tranzații cu mediul, astfel încât talentul este o oportunitate disponibilă tuturor în "Contexte inteligente".

Studiile biometrice, care implică familii, gemeni și copii adoptați, oferă pe de altă parte dovezi importante privind valoarea diferențelor genetice cu impact asupra traseelor de dezvoltare, atât generale, cât și specifice (Plomin, DeFries, McClearn & McGuff, 2001). Au fost de asemenea revendicate diferențele hormonale măsurabile pentru indivizii supradotați (Ostatníková, 2004).

Într-un studiu scoțian, inteligența manifestată în copilărie nu a fost semnificativ corelată cu modul în care oamenii au perceput succesul în viață (Deary, Whiteman, Starr, Whalley & Fox, 2004). Cel mai fidel predictor al succesului e considerat a fi stima de sine pozitivă, iar cele mai utile instrumente pentru a urca efectiv pași pe scara carierei sunt optimismul și tenacitatea, ceea ce

Moon (2002) numește Personal Talent. De asemenea Trost (2000), investigând predicția succesului în viața adultă pe baza talentului identificat timpuriu, a apreciat că mai puțin de jumătate din ceea ce numim realizări de nivel înalt de mai apoi poate fi explicat prin măsurători și observații timpurii, în copilărie.

Astfel un IQ peste media asigură nu mai mult de 30% din succesul individului.

Alții au sugerat mai degrabă optimismul ca fiind cheia succesului (Seligman, 1991; Peterson, 2000; Ryan & Deci, 2000).

Studiile derulate la Centrul pentru studiul talentului tinerilor din cadrul Universității John Hopkins (CTY) au relevat faptul că până la vârsta de 12 ani, elevii cuprinși într-un program de accelerare au fost semnificativ diferiți de populația generală la testul de personalitate Myers Briggs (Mills, 1993). Constatarea cea mai importantă a fost că majoritatea celor talentați au obținut un punctaj ridicat în ceea ce privește intuiția, indice relevant și pentru câștigătorii premiului Nobel (Shavinina & Ferrari 2004).

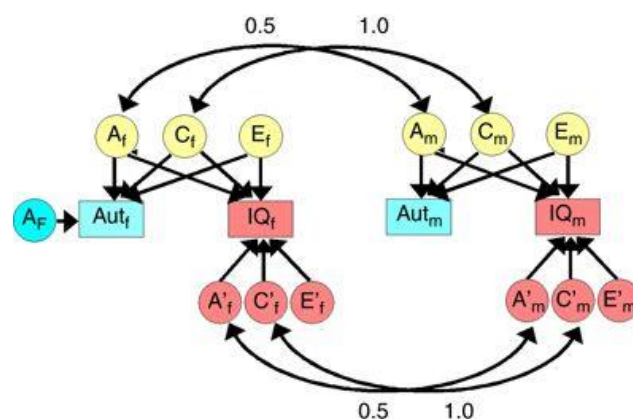
Cercetătorii au interpretat acest lucru ca pe o preferință pentru gândirea abstractă și teoretică prezentă la persoanele cu IQ peste media, în timp ce majoritatea tinerilor cu un IQ de media preferă să fie factici și pragmatici.

În Australia, timp de 20 de ani, Gross (2004) a urmărit 10 băieți și cinci fete cu vârste între 11 și 13 ani, aleși pentru că IQ-urile lor Stanford-Binet erau mai mari de 160. În general, ea a descoperit că tinerii au o stima de sine scăzută, - niveluri moderate până la severe de depresie“, nu mai vorbim de „singurătate, izolare socială și nefericire“ (p.199), pe care Gross le consideră baza eșecului potrivit nivelului și ritmului de învățare.

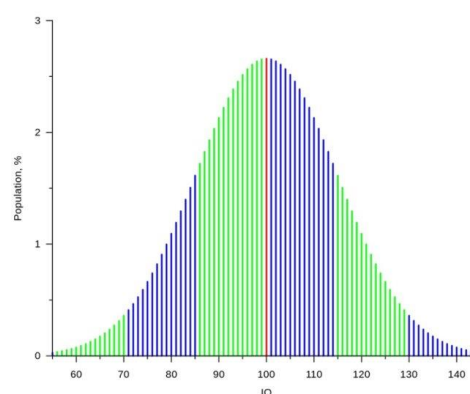
Deoarece nu au existat comparații controlate cu alți copii, este dificil de spus dacă subiecții au fost reprezentativi pentru toți copiii australieni cu IQ mare. Asta și datorită numărului mic de participanți la studiu. Astfel, studiile de caz ale copiilor furnizează o bogăție de date, dar nu

aduc suficiente informații privind influențele mai extinse ale mediului, ale societății, familiei, diferitele interacțiuni ale părinților cu frații și rezultatele acestora.

Fiecare membru al unei familii reacționează într-un mod personal la așteptări și încurajări: rezultatul fiind influențat de perspectivele lor genetice, tipul de sistem nervos, de dezvoltarea economică, educațională și socială (Freeman, 2000a, Ronald, Spinath & Plomin, 2002, Rutter, 2005).

Un studiu chinezesc ce a durat 15 ani, cu un număr de 115 copii cu IQ extrem de ridicat, a arătat influența puternică realizată de familie, atât în performanța școlară și profesională, cât și în dezvoltarea emoțională a indivizilor (Zha, 1995).

Copiii au fost identificați pentru prima oară de către părinți apoi validați ca fiind înzestrați de un psiholog. În fiecare an părinții au fost intervievați de mai multe ori. Până la vârsta de trei ani, mulți copii puteau să recunoască 2000 de caractere chinezești, iar la patru mulți nu numai că puteau citi bine, ci și compune poezii. Cu toate acestea, acești copii "găzduiți" au fost găsiți lipsiți de relații sociale ușoare, astfel încât părinților le-au fost date lecții despre cum să-și ajute copiii să se

întâlnească cu alți copii. Există multe preocupări cu privire la efectele și așteptările emoționale ale celor înzestrați".

Atunci când perturbarea emoțională este asociată într-un mod stereotip cu daruri și talente și astfel anticipată de părinți, este mai frecvent întâlnită. Din punct de vedere cultural, în timp ce unor copii le este permis să fie recunoscuți ca fiind talentați, înzestrați, adică cei care se potrivesc cu descrierea actuală, alții (de exemplu, minoritățile, persoanele cu handicap și tulburarea socială) ar putea să nu fie (Freeman, 2003; Freeman, 2005). Părinții care folosesc termenul de "înzestrat" s-au dovedit mai orientați spre realizare și cu așteptări mai mari putând accentua disconfortul emoțional al copiilor lor, mai mult decât părinții care nu folosesc această etichetă (Cornell & Grossberg, 1989; Freeman, 2001).

Câteva considerații finale

În evaluarea potențialului precoce al unui individ:

- Identificarea ar trebui să fie continuă și bazată și desfășurată în timp
- Identificarea ar trebui să aibă la bază mai multe criterii, inclusiv resursele pentru învățare și rezultate raportate la context

- Indicatorii trebuie validați în funcție de fiecare plan de acțiune și resursele sale
- Abilitățile elevului ar trebui să fie prezentate mai degrabă ca profil general, decât ca pe o etichetă imuabilă
- Ar trebui să se recunoască atitudinile față de succes și performanță, mai ales cele influențate de factori externi, cum ar fi cultura, cutumele, prejudecățile, discriminările de gen, etc...
- Elevii trebuie să fie implicați timpuriu în luarea deciziilor educaționale, în special în domeniile de interes propriu

Foarte multe accepțiuni privind fericirea și succesul sunt ca și în cazul iubirii - este posibil să spunem cum se simte persoana și ce se întâmplă atunci când..., dar nu există o un șablon, unitate de măsură general valabil în măsurarea acestora.

În schimb, avem informații foarte clare despre nevoile individual atunci când vorbim despre modul în care se poate acorda sprijinul familial, educațional ce să poată valorifica maximal potențialul individual și găsi oportunitățile cele mai favorabile pentru ca acesta să aibă șansa de a înflori.

Material tradus, corectat și adaptat după articolul „**Talentul pe termen lung**”, de Prof Joan Freeman, Universitatea Middlesex, Departamentul de Arte și Educație, London, UK

MODALITĂȚI DE EDUCARE ȘI DEZVOLTARE A CREATIVITĂȚII

Profesor consilier școlar, Bálint Éva, C.J.R.A.E. Mureș
Școala Gimnazială „Zaharia Boiu”, Sighișoara

Omul de știință, filozoful, psihologul studiază și explorează omul, fiecare din punctul său de vedere. Sarcina dascălului este însă aceea de a corela astfel diferitele discipline, încât să asigure dezvoltarea personalității creative a elevilor. Aceștia trebuie să-și însușească o atitudine receptivă și fără prejudecăți în întâmpinarea lumii înconjurătoare și, apelând la diferitele domenii ale experienței lor, să învețe să folosească variatele modalități de abordare a realității.

Practic, aceasta înseamnă că elevul trebuie să folosească, în rezolvarea problemei date, asociații stabilite la alte discipline sau coreleze această problemă cu cunoștințele sale anterioare. Într-un sens mai larg, creativitatea este considerată capacitatea gândirii umane de a găsi idei, metode, soluții noi, de a da naștere unor lucruri necunoscute anterior, care nu sunt noi pentru societate, dar la care s-a ajuns pe o cale independentă. Acest mod de definire a creativității se referă la creativitatea

manifestată de elevi în școală la diferite discipline de învățământ.

La nivelul copiilor din ciclul primar, orice rezolvare de situații problematice, constituie în același timp o manifestare a creativității gândirii lor. Principala caracteristică a gândirii creative la elevi este noutatea sau originalitatea soluției găsite, a ideii emise. Copilul de vârstă școlară mică adoptată o atitudine creatoare, atunci când, pus în fața unei probleme, îi restructurează datele, descoperă căile de rezolvare, o rezolvă într-un mod personal. Elevii pot avea în față o problemă modestă, dată spre rezolvare ea stârnește curiozitatea și le pune în joc facultățile inventive. Dacă o rezolvă prin mijloace proprii, pot simți încordarea dinaintea descoperirii și se pot bucura de triumful rezolvării ei. O astfel de experiență, la vârsta de mare receptivitate, poate crea gustul pentru munca intelectuală, punându-și pentru toată viața amprenta asupra minții și asupra caracterului.

În tot ceea ce fac elevii își pot manifesta o atitudine creatoare elaborarea unei scrisori, a unei compuneri, rezolvarea unui exercițiu sau a unei probleme, executarea unui desen, a unei lucrări practice etc., constituie un vast teren al creativității.

Gândirea creatoare are nevoie, deci, de un material bogat cu care să opereze și să faciliteze generalizarea. Dar nu este vorba de simplă acumulare de cunoștințe, ci mai ales, de sistematizarea lor, de însușirea structurii interioare a cunoștințelor, de înțelegerea relațiilor reciproce ale obiectelor și fenomenelor. Oricât de bogat ar fi fondul de informații, nu este suficient pentru realizarea creativității. El este prelucrat, de aceea sunt necesare anumite instrumente de prelucrare a cunoștințelor și capacități intelectuale. Între multiple modalități de activitate didactică creativă trebuie menționate acelea care antrenează cu precădere gândirea euristică, stimulează efortul de gândire al elevilor îndreptându-se divergențe și în acest fel contribuie, într-o măsură mai largă decât alte metode, la dezvoltarea flexibilității gândirii. Cu ocazia verificării și evaluării cunoștințelor din cadrul fiecărei lecții și recapitulări periodice și finale, se impune cu prioritate să-i antrenăm pe elevii în exersarea unor operații de sistematizare, de abstractizare a cunoștințelor, apelând la multiple

posibilități de corelare. În general se impune folosirea procedurii de învățare prin integrare a informațiilor noi, atât a celor dobândite în școală, cât și a celor pe care elevii le acționează în afara școlii prin intermediul mijloacelor audiovizuale.

Sarcina de bază a educației este, așadar, dezvoltarea și structurarea acestor forțe, în așa fel, încât activitatea individului să devină, în mod firesc, o activitate creativă. Dascălul trebuie să descopere această unicitate, să o accepte și să o dezvolte. Influențele exercitate de cadrul didactic asupra elevului sunt mari și hotărâtoare. Elevii trebuie să fie îndrumați să dobândească o gândire independentă, nedeterminată de grup, toleranță față de ideile noi, capacitatea de a descoperi probleme noi și de a găsi modul de rezolvare a lor și posibilitatea de a critica în mod constructiv.

Personalitatea elevului trebuie să fie scoasă în evidență și promovată, relevând aptitudinile prin care el se deosebește de ceilalți elevi. Felul în care acționează mediul reprezintă o altă condiție importantă de dezvoltare a creativității. Copilul încetează să mai fie creativ atunci când mediul nu reacționează la manifestările sale de creativitate. Pe parcursul procesului de formare a copilului se pot ivi numeroși factori de ambianță care pot simula sau inhiba dezvoltarea calităților creatoare ale personalității. Factorii care blochează creativitatea sunt considerați a fi eliminarea prematură a fanteziei și frânarea acesteia.

Dezvoltarea personalității creatoare este favorizată de o afecțiune moderată a părinților față de copii, combinată cu încurajarea independenței lor intelectuale și cu crearea de ocazii care să favorizeze dezvoltarea intereselor și aptitudinilor pentru diferite domenii de activitate. Activitatea de creație autentică a omului matur este momentul final al unui lung proces genetic, în care creația copilului se înscrie ca o premisă indispensabilă. Orice act care reclamă din partea elevilor procedee euristice și restructurare, care duce la concluzii individuale inedite, descoperite prin eforturi personale, este un act creator. La copil se manifestă în mod spontan o curiozitate și receptivitate vie, imaginație bogată, tendință spre activitate și investigație, nevoia de succes și apreciere, particularități strâns legate de mobilurile intrinseci

ale oricărui act de producție originală. Aceste mobiluri și calități psihice pot și trebuie să fie valorificate, ca bază afectiv-motivațională a unui proces de învățământ formativ și ca punct de plecare în educarea independenței și originalității.

Școala trebuie să-l pună pe elev în situația de a poseda cât mai devreme mijloacele proprii de însușire a cunoștințelor, de prelucrare și integrare a acestora în sisteme și structuri noi și de aplicare a lor în practică, în mod creator.

Bibliografie:

1. Allport, G.W. – Structura și dezvoltarea personalității; Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991
2. Nicola, Grigore – Stimularea creativității elevilor în procesul de învățământ; Editura Did. și Pedagogică, București, 1981

PROFESORUL, SPORTIVUL ȘI MOTIVAȚIA ȘCOLARĂ

Profesor consilier școlar, Călina Iușan, C.J.R.A.E. Mureș

Lucrând la clase cu profil sportiv ne adresăm de multe ori următoarele întrebări: „Ce pot face ca profesor pentru a-mi motiva elevii sportivi să învețe ?” „Cum să fac pentru a îmbina plăcerea sportului cu activitatea școlară ?” „Ce mijloace mă ajută să-mi motivez elevii?”.

Răspunsul nu este atât de greu pe cât ne așteptăm. Lipsa de interes a elevilor pentru învățarea școlară poate constitui pentru profesor o barieră care poate duce la frustrări și dezamăgiri legate de propria carieră. Dacă am privi acest aspect dintr-o altă perspectivă, și anume, ca pe o provocare, cu siguranță soluțiile vor apărea într-un timp scurt. Sugestiile pe care le prezint în continuare sunt adresate profesorilor care predau la clase cu elevi sportivi.

Conexiunea dintre sportul de performanță și studiu are în vedere cunoașterea de către profesor a cerințelor pe care le implică cele două activități distincte: școala și sportul, astfel încât profesorul să realizeze o îmbinare armonioasă între cele două tipuri de activitate. De exemplu, în cazul absențelor

bruște sau planificate, sprijinul profesorului constă în disponibilitatea acestuia pentru a oferi explicații elevului, referitoare la sarcinile de la clasă, evaluări, alternative despre cum să recupereze activitățile școlare pierdute.

Pe de altă parte, este important ca profesorul care predă la astfel de clase să înțeleagă cerințele și restricțiile pe care le impune sportul asupra elevilor și anume: numărul permis de absențe de la orele de curs al elevului, obligațiile și drepturile elevilor privind prezența la ore.

Evidențierea efectelor pozitive ale activităților fizice în cadrul fiecărei discipline de

învățământ. Numeroase studii ne arată că activitățile fizice pot îmbunătăți procesele cognitive și unele structuri ale personalității. În stabilirea orarului anual, profesorul trebuie să țină cont de ordinea orelor de educație fizică, astfel încât acestea să susțină performanța și bunăstarea mentală a elevilor. La fiecare disciplină predată, profesorul să reamintească legătura pe care sportul o are cu acea disciplină. De exemplu beneficiile sportului pentru matematică, limba română, biologie, geografie.

Stabilirea legăturii între antrenamentul sportiv și activitățile intelectuale presupune considerarea sportului ca fiind un suport pentru studii, mijloc de creștere a nivelului de motivație între elevi. Folosirea analogiilor dintre sport și sarcina de învățare pune în evidență efortul necesar în realizarea celor două tipuri de activități. Putem oferi următorul exemplu: „îmi rezolv în fiecare zi tema la matematică pentru că îmi doresc să știu și să iau o notă bună la fel cum mă antrenez zilnic pe teren pentru a face față în jocul de fotbal”.

Prioritizarea activităților școlare fără a desconsidera activitățile sportive are rolul de a motiva elevii sportivi în finalizarea studiilor. Este important să le reamintim elevilor că oricând cariera sportivă poate fi întreruptă brusc din cauza

unei accidentări sau a faptului că nu toți elevii sportivi sunt sportivi de performanță. Absolvirea școlii și obținerea unei diplome oferă posibilitatea elevului de a alege diferite domenii de interes profesional sportul nefiind doar singura opțiune.

Sprijinirea elevilor în planificarea programului prin implicarea profesorilor, antrenorilor și părinților cu scopul de a crea o atmosferă liniștită, plăcută, detensionată asupra elevului constituie un factor esențial în motivarea elevului sportiv. Se știe că un sportiv are un program încărcat cu antrenamente și competiții sportive, cursuri și evaluări și examene școlare. În acest caz se poate întocmi împreună cu elevul un orar al acestuia care să includă pe de o parte activitățile sportive (antrenamentul, competițiile, turneele, controalele medicale) și pe de altă parte activitățile școlare (cursuri, teste, examene) ambele având în vedere termenele de realizare. La acestea adăugăm și activitățile din timpul liber (odihna, somnul, alimentația).

Sprijinirea elevilor cu dificultăți școlare și sportive implică disponibilitatea și ascultarea de către profesor a elevului. În aceste cazuri este mai productiv să ne centrăm pe calitățile și succesele elevului pentru a-i crește stima de sine. Putem să-l urmărim progresul atât la școală cât și în sport să-l

sprijinim în rezolvarea sarcinilor școlare apelând la resursele elevului și încurajându-l să le utilizeze.

Colaborarea dintre profesorii de la clasă și stafful sportiv presupune colaborarea dintre profesor, antrenor, preparator fizic, kinetoterapeut, medicul sportiv și psiholog. Această colaborare are în vedere monitorizarea progresului elevului la școală și în sport. În acest sens putem invita membri staffului să asiste la activitățile școlare și invers, profesorii să asiste la antrenamentele sportive ale elevilor. Scopul este de a îmbina informațiile dintre cele două tipuri de activități în vederea susținerii și implicării elevului în activitatea de învățare și în antrenamentul sportiv.

Implicarea părinților în viața școlară are în vedere asigurarea echilibrului între viața familială a elevului, viața școlară și viața sportivă. În acest sens putem organiza întâlniri cu părinții în care pot fi dezbătute anumite teme, pot fi informați asupra

progresului școlar și pot fi aduse sugestii în vederea îmbunătățirii performanțelor școlare și sportive. Empatia și înțelegerea din partea profesorului contează mai mult decât oferirea criticilor și soluțiilor. Accentul cade pe responsabilizarea elevului de către părinți, profesori și antrenori.

Consemnarea diferitelor tipuri de probleme ale elevilor sportivi în ceea ce privește tulburările de internalizare și externalizare presupune discuții cu elevii, părinții, antrenorii și profesorii de la clasă și direcționarea elevilor către consilierul școlar.

Focusându-ne pe exemplele de mai sus motivația pentru învățarea școlară va fi intens stimulată, activitățile devenind mult mai atractive, interesante, antrenând întreaga personalitate a elevului și implicând toți actorii participanți la actul instructiv-educativ: profesor, elev, părinți, psiholog și antrenori.

Bibliografie

1. Calotă, Emilia. (2011) *Învățarea motivată la elevii de 10-15 ani: explorări și strategii formative. Teză de doctorat.* În *Motivația elevilor și învățarea* (2015). p. 30. București: Universitatea din București. Preluat de pe <http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/08/Brosura-Motivatia-pentru-invatare.pdf>.
2. Cosmovici, A., Iacob, L., (1999). *Psihologie școlară*. Iași: Editura Polirom.
3. Cuciureanu, M. (coordonator), Alecu, G., Badea, D., Catană, L., Gheorghe, O., Măntăluță, O., Mircea, A., Tarău, I., Țăranu, A. M., Voinea, L., Negreanu, E. (2011). *Motivație și învățare. Studiu privind motivația în învățare.* În *Motivația elevilor și învățarea* p.28. București. Preluat de pe <http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/08/Brosura-Motivatia-pentru-invatare.pdf>.

ROLUL EDUCAȚIEI ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII

Profesor, Molnar Anca Maria, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr.1 Târgu Mureș

În misiunea noastră de educatori, fie profesori, prioritatea noastră o reprezintă copilul. Este ideal ca noi să-l susținem. Așa că, principala noastră preocupare este descoperirea și canalizarea visului acestuia, ținând cont de ceea ce suntem noi înșine în realitate. Ce poate fi finalitatea acțiunii noastre? Fericirea și libertatea copilului, așa cum frumos spunea Maria Montessori. Un copil fericit este un copil care știe din ce în ce mai mult și se va deschide potențial oricărei forme de învățare.

Prin educație se urmărește formarea unei personalități în concordanță cu cerințele obiective ale societății, dar și ale individului. Educația are în mod implicit și un caracter istoric, a apărut odată

cu societatea, evoluează și se schimbă în funcție de transformările ce se produc în cadrul societății.

Așadar, educația este un proces de modelare a personalității, realizat de familie, școală, societate și are ca scop pregătirea educatului pentru educație. Pregătirea pentru educație se realizează prin întreg procesul educațional începând cu primii ani din viață. Se pun bazele pe formarea în familie a unor deprinderi de autoservire, igienico-sanitare, de comportare civilizată și a celor legate de activitățile școlare.

Educația care precede autoeducația oferă tânărului direcția devenirii sale. Îi formează deprinderile și priceperile indispensabile unui caracter independent și îi cultivă încrederea în sine.

Cuvinte de învățătură

Am scris celor ce rămân,
Să facă o lume mai bună,
Pe acest pământ străbun.

Care este rolul unui profesor în dezvoltarea elevului, în devenirea lui?

Profesorul are un rol esențial în formarea și desăvârșirea personalității copilului. El trebuie să fie un mediator, manager, formator în relațiile cu copiii, cât și în procesul instructiv-educativ. Profesorul are în prim plan, opera de formare a personalității copiilor. Fiecare profesor va trebui să se bazeze pe observațiile zilnice asupra elevilor săi. Relația trebuie să se stabilească conform sensului adevărat al cuvântului „a cunoaște”, „a renaște împreună cu cineva”. Și acest lucru necesită ceva timp.

Libertatea care ne-o oferă cartea,

Naște-n noi dorința

De-a cunoaște arta.

Că doar în cărți găsești,

Lucruri minunate

De care-ți amintești.

Când stai să le citești

Parcă te regăsești.

Și e atât de plăcut

Și vrei parcă mai mult.

Dacă vrem să dăm un sens nou cuvântului educație, va trebui să revenim la noțiunea de vocație pentru fiecare copil. Către vârsta de trei ani se manifestă adevăratele sale forțe în etalarea

calităților și defectelor. În acel moment va începe să spună „Eu”.

Rolul părinților, apoi al profesorilor, constă nu în a submina aceste forțe care se nasc, ci mai degrabă de a-l ajuta pe copil să le descopere, să le îmblânzească, să le canalizeze.

În context școlar, trebuie să îi oferim copilului posibilitatea de a experimenta situații în care își va recunoaște forțele dar și slăbiciunile. Colaborarea între părinte și profesor este indispensabilă și va consta în principal în a-l susține pe copil în descoperirea propriului vis, care se manifestă prin impulsurile temperamentului dominant și prin forme specifice de inteligență.

Este necesar să cunoaștem întreaga sensibilitate și afectivitate a copilului, să fim atenți la chemările sale interioare, perceptibile printre calități și defecte. Astfel vom putea să îi facem să învețe, vom putea să le descoperim competențele dominante și îi vom putea ajuta să-și dezvolte principalele abilități.

Bibliografie

1. Tomulețiu E.A. (coord.) (2012). Asigurarea calității în educație : cercetare și acțiune. Tg. Mures : Editura University Press.
2. Tomulețiu E. A., Molnar Anca (2019). Educația și creativitatea prin ochii noștri. Tg. Mureș : Editura Media Image.

REZOLVAREA CONFLICTULUI PĂRINTE-COPIL

Profesor consilier școlar, Ștef Ioan, C.J.R.A.E. Mureș

„Dacă există ceva ce dorim să schimbăm la copilul nostru, ar trebui să ne uităm mai întâi la noi înșine dacă nu există ceva ce ar trebui schimbat la noi.” (C.G. Jung)

Fiecare părinte crede că este cel mai bun pentru copilul lui, iar cei mai mulți dintre noi sunt într-adevăr oameni buni care își iubesc copiii și le sunt alături atât în momentele de bucurie cât și în situațiile conflictuale.

Se știe că părinții doresc adesea copii care să continue să trăiască conform principiilor pe care nici ei nu le-au respectat întotdeauna. Aceasta fiind de cele mai multe ori cauza conflictelor părinte-copil.

Conflictele în familie sunt inevitabile între părinți și copii, dar tot la fel trebuie să conștientizăm că noi părinții suntem cei capabili și responsabili de rezolvăm conflictele pentru a nu ajunge la ciocniri furioase, acutizări ale anumitor probleme caracteristice și specifice vârstei.

Uneori copiii sunt prea egoiști ca să se gândească la părinți când se comportă urât, ei gândindu-se doar la ei.

Cauzele acestui comportament al unui copil poate fi o emoție care nu a putut fi exprimată iar corectarea comportamentului ar trebui realizată întotdeauna la momentul prezent.

Un părinte conștient și implicat în educarea copilului se „transformă” din dorința de a-i dezvolta propriului copil o personalitate puternică. Această transformare poate fi un exercițiu de rezolvare a problemei, un instrument util în rezolvarea conflictului.

Există anumite deprinderi care facilitează rezolvarea problemei cum ar fi:

- Rezolvarea problemelor concrete
- Ascultarea atentă
- Găsirea soluțiilor funcționale
- Realizarea echilibrului dintre da și nu.

Michael Hammond spunea că un **exercițiu de rezolvare a problemei** conține următorii pași:

1. Scribe o scurtă descriere a problemei folosind termeni referitori la comportament.
2. Lucrează împreună cu copilul tău, scribe trei sau patru idei de soluții posibile.
3. Fiecare dintre voi să marcheze în dreptul fiecărei soluții posibile dacă are convingerea că **respectiva soluție va avea rezultat, ar putea să aibă rezultat sau nu**. Discutați motivele voastre, luând în considerare posibilele consecințe ale fiecărei alegeri.
4. Continuați să discutați, notând mai multe idei dacă este necesar, până când cădeți amândoi de acord asupra unei anumite soluții. Dacă nu ajungeți la nici un consens

atunci amânați luarea unei decizii pentru o altă zi.

5. Implementați soluția pe care ați agreat-o și programați o dată cuprinsă în intervalul dintre o săptămână până la o lună pentru a analiza cele întâmplate în perioada respectivă. La nevoie faceți orice modificări considerați că sunt necesare.
6. Când atât părintele cât și copilul sunt experți în folosirea acestui exercițiu, procedura se poate realiza oral urmând cei cinci pași mai sus amintiți.

Ascultarea atentă a copilului ar trebui să nu dea de înțeles că suntem cei care dorim dirijarea soluționării problemei, sau luarea hotărârii în locul copilului. El trebuie ascultat și să i se dea credibilitate în exprimarea propriei păreri chiar dacă nu este viabilă. Copilul trebuie să vadă aprecierea din partea noastră a părinților legată de soluționarea problemei.

Pentru găsirea unor **soluții funcționale** ar trebui să ne arătăm disponibilitatea de a negocia și colabora în găsirea soluțiilor optime. Îndârjirea părinților de cele mai multe ori duc la alegerea unor soluții ideale pentru rezolvarea problemei dar nerealizabile din cauza impunerii acestora de către noi părinții.

În ceea ce privește **echilibrul dintre da și nu**, în ambele situații ar trebui să argumentăm răspunsul pentru a ne face înțeleși cu privire la lucrul pentru care am dat sau nu acceptul. Dar nu

a spune **da** este greu și a spune **nu** pe un ton ferm și fără explicații îi supără pe copii. Tocmai de aceea când spunem **nu**, ar trebui să nu folosim un ton ostil și multe comentarii legate de decizie și să spunem **nu** și să-i oferim doar o mică explicație pentru argumentarea deciziei.

Înțelegând și având abilitatea de a lucra cu deprinderile de rezolvare a problemelor apărute ne dăm seama că pe parcursul evoluției copilului acesta se confruntă mereu cu situații noi pe care este nevoit să le rezolve mereu, prin procesul de

învățare care să îl ajute să gestioneze un corp aflat într-o permanentă schimbare, să facă față emoțiilor, să se implice în relații noi și să preia noile cunoștințe despre lume.

Toate acestea ar trebui să facă părintele să-și dozeze efortul pentru a înțelege ce se întâmplă cu copilul său, să fie mai empatic față de propria persoană și copil, legat de sarcina dificilă pe care ambii o au de îndeplinit, detașându-se de grija care apare atunci când copilul are o problemă știind că e nevoie de efort și timp pentru a o rezolva.

Bibliografie:

1. Andre Berge, 1972, *Copilul dificil*, Editura Didactică și pedagogică
2. Adele Faber, Elaine Mazlish, 2013, *Comunicarea eficientă cu copiii*, Editura Curtea Veche
3. Kenneth H. Talan, 2013, *Ajută-ți copilul să revină pe calea cea bună*, Editura Trei
4. Michael Hammond, 2012, *Cum să fi părinte bun pentru adolescenți*, Editura Trei

ROLUL FAMILIEI ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ

Profesor consilier școlar, Pătrana Georgeta Paula, C.J.R.A.E. Mureș

Familia este grupul cel mai important dintre toate grupurile sociale deoarece ea influențează și modelează persoana umană. Unii merg chiar mai departe și susțin că acțiunea ei asupra persoanei e atât de mare, încât ea egalează acțiunea celorlalte grupuri sociale. Aceasta este cu deosebire cazul cercetărilor care vin dinspre psihanaliza, psihologia socială și sociologie susținând că familia este : adevăratul laborator de formare a persoanei. Transformarea individului în persoană adică în “individ cu status social” este întâi de toate opera familiei. Sunt doua cauze care explică această influență a familiei asupra persoanei; una este legată de faptul că acțiunea familiei se exercită mai de timpuriu iar a doua de acela că multă vreme familia e calea prin care se canalizează oricare altă acțiune de socializare, ea fiind identică cu întreaga lume socială a copilului.

Una dintre caracteristicile fundamentale ale curbelor de învățare este că toate urcă foarte repede la început și apoi tot

mai încet mai târziu, având deci o accelerare negativă. Aceasta înseamnă că eficacitatea acțiunii mediului e foarte mare în primii ani, mică mai târziu și foarte mică după 25-30 ani când totul devine fix și imuabil; deci familiei îi revine astfel privilegiul de a-și exercita influența de la început.

Acest privilegiu este dublat de un al doilea; acțiunea familiei nu e numai cea mai timpurie dar multă vreme e și singura având pe deplin monopolul fiind singurul factor de socializare a copilului din perioada preșcolară.

Interacțiunea dintre frați și ordinea nașterii. Faptul de a fi născut primul sau ultimul, precum și acela de a fi copii mulți sau puțini, are importante repercursiuni asupra dezvoltării persoanei. Să zicem **cazul primului** copil; multă vreme un an cel puțin el e singurul copil, în consecință dragostea mamei și a celorlalți membrii ai familiei este concentrată asupra lui, fiind centrul de interes al tuturor.

Când este certat de tata e rasfățat de mama și bunici sau invers, în așa fel încât copilul unic e de obicei un copil rasfățat, conștiința de sine pe care o dezvoltă, este eminamente egoistă –egocentrică.

La început plânsul este expresia unei dureri cu cauza internă sau externă.

Părinții alertați de plânsul caută să facă copilului în voie pentru a înceta, fapt care după 10-20 de repetări copilul ajunge să învețe legătură dintre plâns și sosirea părinților în consecință el nu va plânge numai la durere ci și atunci când dorește pur și simplu prezența părinților; în acest mod plânsul ajunge să fie primul act de interacțiune orală cu cei din jur, a cărui funcție e cea de comandă către cei apropiați pentru a-i face pe plac.

Dacă primul copil nu este urmat de un altul, din copil prim devine copil unic, atunci atenția părinților față de el va fi și mai mult crescută, îndeplinându-i orice capriciu.

Prin urmare copilul nu e numai răsfățat, dar e și mai cocoloșit cu fel de fel de griji exagerate pentru a-l feri de boli, uitându-se faptul că această grijă e cea mai singură cale de a reduce rezistența organismului..

În cazul când copilul mare este fetiță, iar cel mic este băiat, această orientare a firii și personalității celor doi copii are efecte bune cu condiția să nu se facă exagerări.

Aceasta deoarece firea agresivă și puterea de inițiativă se potrivesc foarte bine vieții pe care băiatul e chemat să o ducă, tot așa precum supunerea fetei e o trăsătură foarte potrivită pentru viața pe care ea e chemată să o trăiască. Lucrurile stau mai puțin norocos în cazul invers, când copilul mai mare este băiat și cel mic fetiță, aceasta deoarece dezvoltarea personalității lor se va face în contradicție cu firea și rostul lor. Fetița care e mai mică va dezvolta mai multe însușiri masculine de agresivitate și inițiativă iar băiatul va avea trăsături feminine adică supunere și lipsă de inițiativă.

În cazul cu trei copii, copilul mare își păstrează aceleași caractere dar puțin atenuate, deoarece el găsește o anumită consolare în faptul că rivalul său, copilul al doilea, ajunge să fie copilul mijlociu și să sufere și el pe urma copilului mai mic, atunci copilul mijlociu având un frate mare și unul mic, el va ajunge să aibă dezvoltat cea mai echilibrată personalitate având o justă balanță între agresivitate și supușenie, retragere în sine și spirit de inițiativă. Copilul ultim dezvoltă caractere specifice copilului mic, întucât însă dragostea părinților s-a mai răcit între timp, concursul și afecțiunea pe care el le va primi din partea părinților vor fi mai reduse. În acest mod trăsăturile de agresivitate caracteristice copilului celui mai mic vor fi atenuate. De asemenea se constată o atenuare și la copilul mai mare el dându-și seama de detronarea celui al doilea care a fost dușmanul sau, prinde sentimente mai bune față de el și de părinți și mai ales de copilul cel mai mic.

Din punct de vedere psihologic situația cu trei copii este situația cea mai fericită, capabilă să dea cele mai normale și sănătoase rezultate.

Lucrurile iau o trăsătură cu totul

diferită la apariția celui de al 4-lea copil. Acest copil nu este așteptat cu dragostea și înfrigurarea cu care a fost primul și al doilea, el este privit cu o oarecare nemulțumire, astfel devenind cazul copilului nedorit, socotit ca o sarcină pentru familie atât din punct de vedere familial, social cât și economic.

Dacă copilul prim era îmbuibat cu prea multă dragoste, ultimul fiind nedorit este tratat cu răceală. Urmarea poate fi un sentiment de culpabilitate neexplicată pentru copil care îi va săpa voința și încrederea în cei din jur, îi va închide firea sau eventual o revoltă contra familiei urmată mai târziu de o revoltă contra oricărei ordini sociale și familiale, curios o căutare și sete de dragoste, pe care cu greu o va găsi din cauza lipsei de încredere în oameni. Copilul nedorit are sentimentul de a fi fost frustrat de ceva ce i se datora, anume de dreptul de a iubi și de a fi iubit, în sensul cel mai larg al cuvântului. Tot aici în acest grup al copiilor, nedorii trebuie grupați și copiii din ”flori.”

Relatiile dintre copii și părinți

Relațiile dintre frați și surori nu depind însă numai de ordinea nașterii ci de atitudinea părinților. E în afară de orice îndoială că educația unui copil judecând după toată experiența pedagogică de veacuri, precum și după rezultatele obținute de nesfârșitul șir al cercetărilor experimentale și statistice, de laborator, nu se poate obține nici numai prin pedeapsă, nici numai prin

recompensă, ci prin o justă combinație a lor. Această combinație variază de la individ la individ, după cum natura sa este mai recalcitrantă sau nu, și după împrejurări, dependente de situația socială și economică a familiei și bunăstarea sufletească a părinților; uneori balanța e păstrată alteori nu, pedeapsa sau recompensa trăgând mai greu în cumpănă. Să luăm cazul când balanța e în favoarea metodelor corective de pedeapsă. E cazul părinților răi la inimă de la natură sau înrăiți de pe urma împrejurărilor prea vitrege în care au trăit. La fel e cazul părinților mult prea moraliști.

Rezultatele în toate aceste cazuri pot lua două căi: supunerea copiilor sau revolta lor. În cazul supunerii, copilul dezvoltă o personalitate foarte supusă care nu are nici o părere și nici o inițiativă ajungând personalități învinse, cu voințe frânte, cu mentalitate de sclav, incapabili de a da ordine; în societate sunt considerați copii cumini și buni dați drept model. Situația lor devine neplăcută atunci când ei părăsesc familia și intră într-o luptă aprigă a vieții; de data aceasta ei se dovedesc niște învinși, pentru că sunt lipsiți de inițiativă și curaj, nu știu să meargă pe propriile picioare și ajung să fie repede dezarmați.

În celalt caz de revoltă copilul va ajunge să dezvolte o personalitate de revoltat în care dorul răzbunării clocotește continuu și care așteaptă prima ocazie de manifestare a rebeliunii sale iar cu timpul va ajunge un revoluționar pornit contra oricărei ordine și disciplinei, căutând să răstoarne totul.

Education 4 change

Proiect educațional pentru elevii claselor a V-a

EDUCATION 4 CHANGE - PROIECT FINANȚAT PRIN GRANTURILE SEE - MECANISMUL FINANCIAR 2014-2021 ÎN CADRUL PROGRAMULUI DE EDUCAȚIE, BURSE, UCENICIE ȘI ANTREPRENORIALUL TINERILOR ÎN ROMÂNIA

Profesor consilier școlar, Moldovan Loredana, C.J.R.A.E. Mureș

Proiectul *Education 4 change*, derulat de CJRAE Mureș în perioada august 2018- august 2019, și-a propus să inoveze metodele și tehnicile de lucru cu elevii de clasa a V-a, pentru aria curriculară Consiliere și Orientare.

Această țintă a fost fixată în urma constatării faptului că intrarea în clasa a V-a reprezintă un prag important pentru elevi, iar activitățile desfășurate de profesorii diriginți, în cadrul orelor de Consiliere și Orientare, le-ar putea oferi acestora sprijinul necesar în dezvoltarea lor emoțională și socială. Dacă în clasele I-IV elevii sunt obișnuiți cu un cadru didactic de referință respectiv învățătorul, care asigură atât suportul emoțional cât și confortul de a iniția învățarea prin adaptarea metodologiei la profilul elevilor, adaptarea la clasa a V-a este una esențială. De modul în care se produce această adaptare depinde ulterior întreg parcursul educațional al elevului în ciclul gimnazial și chiar liceal. Diversificarea prea bruscă a relațiilor pe care elevul trebuie să le dezvolte cu fiecare profesor în parte, la intrarea în gimnaziu, adaptarea la stilul de predare diferit, cerințele neomogene, metodele predominant expositive pot copleși elevul, familia acestuia, ducând la conflicte intrapsihice, stimă de sine scăzută, dificultăți de învățare etc.

Proiectul *Education 4 change* a vizat specializarea a șapte consilieri școlari din cadrul

CJRAE Mureș prin participarea la cursul *The Teacher is a Change Agent* derulat de New School (Oslo-Norvegia), în vederea implementării metodelor de învățare experiențială la elevii de clasa a V-a. Aceste tehnici de lucru au fost implementate în 30 școli gimnaziale din județul Mureș.

Activitățile de follow-up ale proiectului au cuprins: Conferința Education 4 change (40 participanți), Seminarul Education 4 change adresat unui număr de 23 consilieri școlari din rețeaua CJRAE Mureș, un atelier interactiv adresat diriginților claselor a Va (19 participanți), 200 ore de Consiliere și Orientare abordate interactiv/experiențial, Masa Rotundă cu invitați CJRAE/CCD/ISJ din țară precum și elaborarea unui ghid de bune practici educaționale adresat profesorilor diriginți.

Utilizarea ghidului de bune practici precum și transferul de bune practici în activitățile de Consiliere și Orientare contribuie la o abordare cooperantă, multidisciplinară și integrată a demersului de care au beneficiat și vor beneficia pe tot parcursul școlarizării gimnaziale aproximativ 900 elevi de clasa a Va, prin implicarea a 28 de școli gimnaziale din județul Mureș, inclusiv a celor șapte școli arondate consilierilor școlari participanți la mobilitate: Școala Gimnazială

Dacia, Colegiul Național *Al.Papiu Ilarian*, Școala Gimnazială *Liviu Rebreanu*, Colegiul Național

Unirea, Școala Nr.7, Școala Gimnazială *Acățari* și Școala Gimnazială *Aurel Mosora*- Sighișoara.

Parteneri: Salvati Copiii - Filiala Mureș, Asociația Aserativ, Asociația Psy Seneritas, Asociația K'ARTE.

Echipa de proiect:

Moldovan Loredana- coordonator proiect - profesor consilier școlar GPP Stefania/Scoala Dacia

Porkolab Annamaria - profesor consilier școlar CJRAE Mureș

Ilioasa Daniela - profesor consilier școlar Colegiul Național *Al.Papiu Ilarian*

Tăban Claudia - profesor consilier școlar Colegiul Național Unirea

Cozma Melania - profesor consilier școlar Școala Gimnazială *Liviu Rebreanu*

Nichiforiuc Carmen - profesor consilier școlar Școala Nr.7

Bocskay Laszlo - profesor consilier școlar Școala Gimnazială *Aurel Mosora*- Sighișoara

<http://www.cjraems.ro/education4change/>

Traficul de persoane NU IARTĂ!

SĂPTĂMÂNA LUPTEI ÎMPOTRIVA TRAFICULUI DE PERSOANE

Profesor consilier școlar, Filip Laura, C.J.R.A.E. Mureș

În perioada 14–18 octombrie 2019, Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane (ANITP) a implementat campania națională săptămâna prevenirii traficului de persoane, pentru al optălea an consecutiv, dedicată marcării Zilei Europene de luptă împotriva traficului de persoane.

În cadrul campaniei “Săptămâna luptei împotriva traficului de persoane”, elevii claselor a VII-a, și a VIII-a A Școlii Gimnaziale ”Dr.Bernady Gyorgy” din Târgu- Mureș au participat alături de ceilalți elevi din județ și din țară la activități de informare și prevenire destinate publicului larg și categoriilor vulnerabile . Astfel, acești elevi au putut afla despre lupta împotriva traficului de persoane, în cadrul ședințelor inter-instituționale județene anti-trafic.

Pentru că România continuă să rămână pe primul loc ca țară-sursă a traficului de persoane, cetățenii noștri fiind victime în țară și în străinătate, și noi ne-am alăturat acestui demers.

Timp de o săptămână elevii unor clase au confecționat afișe cu mesaje de atenționare și de exprimare a revoltei dar și a dorinței de „mai bine”, „mai sigur”.

Au aflat și au transmis prin mesajele lor faptul că pe primul loc în lista exploatărilor este exploatarea sexuală urmată de exploatarea prin muncă și exploatarea prin cerșetorie.

Au fost surprinși în mod neplăcut de faptul că sute de concetățeni ajung să fie consiliați în

fiecare an de psihologi din cauza traumelor fizice și psihice cu care rămân după ce au căzut în capcanele traficantilor de carne vie.

exercițiu de creștere a gradului de conștientizare a populației asupra riscului acestui fenomen.

Elevii Școlii Gimnaziale Dr. Bernady Gyorgy au oferit drept cadouri desenele lor specialiștilor și personalităților implicate în această luptă de lungă durată și au fost la rândul lor răsplătiți cu numeroase cadouri consistente. Mesajul de luptă al adolescenților mureșeni a fost rostit de o merituoasă elevă din clasa a VIII-a, a școlii mai sus numite.

“Săptămâna luptei împotriva traficului de persoane”, marcarea Zilei Europene de luptă împotriva traficului de persoane a fost și este un

CE ÎNSEAMNĂ PASIUNEA PENTRU ELEVII AFLAȚI LA VÂRSTA PUBERTĂȚII?

Profesor consilier școlar, Filip Laura, C.J.R.A.E. Mureș

Cum definim Pasiunea?

„Dă-i omului o poveste și îi vei vedea chipul cum se luminează. Dă-i unei săli întregi multe povești și o vei cuceri pe viață”. John Hunter

Pasiunile nu se nasc peste noapte, ci se descoperă și se construiesc treptat, pe un drum de multe ori anevoios. Și ce ne determină să pornim pe drumul acesta? Curiozitatea, ambiția și diverse nevoi (de creștere, de învățare, de schimbare, de a dovedi ceva). Pasiunea vine după acțiune, nu pasiunea e prima, ci acțiunea. Pasiunea vine după tot felul de încercări, uneori eșuate și după o suficientă perseverență de foarte multe ori.

Copilăria este un timp al descoperirii lumii, al descoperirii sinelui. Copilăria este frumoasă,

distinsă, plină de viață și de dorință, dovadă este faptul că greu ne despărțim de ea. La vârsta aceasta și la orice vârstă pasiunea rămâne cea mai de preț comoară a fiecăruia dintre noi. Ea are darul de a ne face să simțim că trăim, să fim strălucitori, luminoși.

Pasiunea face să fie apreciată până și cea mai ne semnificativă activitate!

„Nici un lucru important nu a fost vreodată realizat fără pasiune”. Hegel

Ce înseamnă să ai o pasiune?

Denisau(12 ani): „Consider că o pasiune înseamnă să faci ceva ce îți place foarte, foarte mult și mie îmi place să fac gimnastică. Eu am descoperit gimnastica într-un serial de desene animate , la televizor. Mă uitam cu nesaț până când am început eu însămi să fac gimnastică săptămână de săptămâna, neîncetat, de 4 ani. Când nu sunt în sala de gimnastică și am timp liber, desenez fustițe de balerină. Cred că mă înțelegeți!”

Un copil care își cunoaște interesele și pasiunile, își găsește mai ușor un țel în tot ceea ce face, este mai motivat, are șanse mai bune să reușească în ceea ce și-a propus, ca urmare are mai multe șanse să fie fericit și să aibă success. Să nu uităm că succesul “hrănește” încrederea oricărei persoane în sine, în abilitățile și calitățile sale. De aceea este atât de important să ajutăm copiii să își descopere pasiunile și interesele, nu pentru că vor face neaparat din aceasta un scop în viață, ci pentru că îi vor ajuta să aibă încredere în ei, să se simtă utili, competenți, entuziasmați și valoroși.

FOLOSIREA TERAPIEI PRIN JOC LA CLASELE CU CES

Profesor, Crașovean Luminița, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Nr.1 Târgu Mureș

Jocul înfrumusețează copilăria și are dimensiuni incredibile și în dezvoltarea ulterioară a tânărului și apoi a adultului.

Pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu nevoi speciale, jocul este un mediu pentru exprimarea sentimentelor, pentru întărirea relațiilor, descrierea experiențelor, mărturisirea dorințelor și împlinirea de sine.

Copiii cu CES încearcă să comunice cu cei din jurul lor, dar de cele mai multe ori nu au limbajul suficient de dezvoltat, ori problemele lor de sănătate nu le permit și atunci intervine foarte eficient jocul, ei comunicând prin joacă discernământul a tot ceea ce se întâmplă în jurul lor.

Prin joc, copiii au o cooperare caracterizată prin înțelegere și acceptare, jocul permițându-le să experimenteze posibilități pe care nu le pot avea în realitate și să se poată exprima pe sine fără bariere impuse.

În cadrul terapiei prin joc, copiii explorează tot ceea ce nu le este familiar și dezvoltă o cunoaștere care este atât senzitivă, cât și cognitivă. Astfel tot ceea ce este nefamiliar devine familiar, iar ei pot exprima cu ușurință în exterior ceea ce are loc în interior. Ei își vor putea, prin joc, exterioriza sentimentele și nevoile într-o manieră similară adulților.

În prezența noastră, a cadrelor didactice care manifestă interes și înțelegere pentru ei, sensibilitate și empatie, copiii vor putea să-și dezvăluie sentimentele interioare prin intermediul materialelor didactice, a jucăriilor pe care le aleg, prin ceea ce face cu acestea, prin modul cum le manipulează, cum se joacă cu ele și prin poveștile pe care le interpretează.

Acest proces complex al terapiei prin joc este o relație mică între profesor (terapeut) și copil, în care copilul utilizează jocul pentru a explora lumea lui personală și pentru a realiza contactul cu terapeutul într-un mod care îi asigură siguranță.

Toată această terapie prin joc asigură copilului oportunitatea de a exterioriza, experiențe și sentimente asociate acestora.

Astfel noi terapeuții (profesorii) vom putea experimenta într-un mod personal și interactiv, dimensiunile universului interior al copilului. Această relație terapeutică ar putea asigura o dezvoltare dinamică și chiar dezvoltarea copilului.

Terapia prin joc nu este însă o relaționare în care copilului i se permite totul, deoarece copilul ajunge să nu se simtă în siguranță, de aceea important este ca terapeutul să stabilească anumite limite care să asigure previzibilitate. Și totuși deoarece terapia prin joc este o experiență de învățare pentru copii, limitele sunt stabilite doar atunci când sunt necesare.

Terapia prin joc experimentată în școala specială nu se bazează pe presupunerea de

încercare și eroare sau pe inspirațiile de moment ale terapeutului, ci este o modalitate foarte bine planificată, concepută științific, bazată pe cunoașterea stadiilor de dezvoltare ale copilului și sprijinită pe ultimele cercetări în domeniu. Jocul terapeutic, oferă oportunitatea de a se exprima în mod liber și în ritmul lor propriu fără teamă, cu asigurarea că vor fi înțeleși și acceptați.

În activitatea personală am efectuat mai multe jocuri terapeutice și exemplific câteva dintre ele care pot fi găsite în cartea „Pietre prețioase” (Kacso Erika-Bartak Ena) :

„Facem cunostință “ – „Ne salutăm ”

„Numele cântat “- „Cântarea părților corporale “
– „Aruncarea ursulețului “

„Cutiuțe zgomotoase ” – „Mișcări asemănătoare “

„Plimbarea privirii “ – „Tainele feței “ – Unde ticăie ceasul “

„Sunetele naturii “ – „Să ne cunoaștem corpul “

„Marea “ – „Plimbarea imaginară “ – „Scuturăm pătura “

„Chemarea puilor “ – „Liftul – Vaporul și portul

„Oglinda gesturilor “ – „Să vorbim fără cuvinte “

Bibliografie

1. Revista Învățământului 1-2, 2005, Ministerul Educației
2. Kacsó Erika- Bartok, Pietre Prețioase

BĂLAN, ÎNGERUL MEU PĂZITOR

Profesor consilier școlar, Bôjte Kinga C.J.R.A.E. Mureș

Claudiu, era un băiețel înalt, voios și energic, care în fiecare dimineață străbătea ulița principală al satului de munte pentru a ajunge la școală, fiind elev în clasa a III-a.

Și astăzi s-a trezit bucuros că își va vedea colegii de clasă, abia a așteptat să pornească la drum, mai ales că era iarnă, anotimpul lui preferat. Zăpada acoperea hotarul, ca o blană uriașă și pufoasă, ocrotind natura până la venirea primăverii.

În curte l-a zărit pe Bălan, un pui de ciobănesc mioritic, care când l-a văzut dorea să-l cheme la joacă, dar băiețelul l-a salutat și i-a explicat că acum va merge la școală să se întâlnească cu prietenii lui.

Ajuns în clasă, s-a așezat la locul lui, așteptând cu nerăbdare să o vadă pe d-na învățătoare, Maria, o femeie zveltă, blândă cu o voce angelică.

- Bună dimineața, dragi copii! Astăzi vom povesti despre cel mai prețios dar pe care l-ați

primit până acum. În această perioadă a anului Moș Nicolae urmărește mai atent pe fiecare dintre noi, să vadă cine a fost cuminte și a făcut o faptă bună! Să vă gândiți bine ce ați făcut, de când nu v-ați mai întâlnit cu Moș Nicolae.

- Eu am primit un mobil mișto!- începea Ionuț, un băiat zâmbăreț și vorbăreț- tata și-a luat altul și mi-a spus că trebuie să am și eu unul!
- Tata a luat cabană!-spunea Claudia, o fetiță blondă cu bucle aurii
- Eu am vrut pennyboard- replică Ghiță- e albastru și mi l-a luat tata.
- Noi avem mașină nouă, una albă!- se mândrește Dina.
- Mătușa mea acum a venit din Italia și mi-a luat bomboane mentolate scumpe!Vă aduc și vouă dacă vreți!- rosti Elena din ultima bancă.
- Dar tu Claudiu, de ce nu zici nimic?- întreabă doamnă Maria.

Claudiu părea că nu este atent la nimic și nimeni din jurul lui. Parcă era vrăjit și zâmbea fără încetare, fața lui iluminându-se într-un moment.

- Știți eu nu am cu ce mă mândri- șoptea Claudiu.
- Dar de ce?
- Eu l-am primit pe Bălan de la tata!
- Dar cine e Bălan?- întreabă colegii lui în cor
- Bălan e îngerul meu păzitor!- a spus băiețelul cu mândrie și îi strălucea ochii ca smaraldul
- Dar îngerii nu trăiesc!- îi răspund mirați ceilalți.
- Ba da!-răspunde foarte hotărât Claudiu. E mic, pufos și are o blană albă strălucitoare.

E prietenul meu din totdeauna, mă apără și mă iubește și atunci când sunt rău, nu-mi ascult părinții și mă învață multe!

- Dar nu e înger! E un câine și noi avem unul ca el!-rosti Dina
- Da, dar mă păzește de cele rele, m-a apărât de oamenii străini de pe uliță și din curte!
- Dar cine a făcut o faptă bună pentru tot ce a primit?- a pus întreabă doamna învățătoare.
- Dar de ce trebuie să facem fapte bune ca să primim cadouri?-întreabă mirată Dina
- Nu trebuie, numai dacă vrem-rosti cu convingere Claudiu. Eu îl ajut pe tata de când sunt mic, așa mă fac mare și puternic! Eu sunt foarte mândru de tata pentru că e un harnic și muncitor, îi ajută pe ceilalți.

El mi-a spus că cel mai bun prieten al omului e câinele, dar eu sunt cel mai bun prieten al lui Bălan și el e îngerul meu păzitor!

DIAMANTUL NEȘLEFUIT AL SOCIETĂȚII

Profesor consilier școlar, Camelia Naste, C.J.R.A.E. Mureș

“Privește adânc înlăuntrul ființei tale! Acolo se află un izvor de bunătate ce nu conținește să curgă atât timp cât nici tu nu încetezi să cauți.” Marcus Aurelius

Cei care sunt implicați în căutarea de comori sunt conștienți că a găsi o piatră prețioasă presupune o muncă asiduă, fără încetare, implementarea unei strategii de căutare care în final pot fi încoronate de succes sau sunt sortite eșecului.

Menirea unui dascăl este de a supraveghea, a ghida dezvoltarea armonioasă a elevului, fără a pierde din vedere faptul că în timp ce educă și el suferă o transformare invizibilă, dar ireversibilă.

Întrebarea care răsare, cum educă un dascăl? Primul argument care apare este devotamentul care îl manifestă, fiind întărit de chemarea adevărată, denumită acea aptitudine pedagogică, fără de care nu putem educa, implicit învăța nici un elev.

Acest proces intens nu o este o simplă relație de comunicare bazată pe transmiterea de informații, ci o relație duală în care interacționează cele două personalități, al elevului și al dascălului într-un mediu educațional ultracomplex.

În același timp este și un proces de acomodare în care mentorul focusându-se de nevoile educative ale mentoratului, se va folosi de toate tehnicile și instrumentele de care dispune pentru a forma la cel mentorat acele competențe cognitive, afective, morale și comportamente adaptative care îi permit subiectului procesului educativ să-și dezvolte acele abilități de viață care permite valorificarea la maxim a resurselor proprii și potențialului personal. Dar fiecare dintre ei vine în întâmpinarea celuilalt nu de unul singur ci cu bagajul personal, mai precis experiența anterioară, atât profesională cât și personală, acestea

aducându-și aportul la întărirea și îmbogățirea relației.

Omul fiind o ființă socială, să nu uităm că atât dascălul cât și elevul sunt reprezentanții grupurilor variate din care fac parte, fiind purtători de valori, astfel având loc și o întâlnire a valorilor care prin educație se pot sedimenta și schimba sub influența societății contemporane. Dacă ne uităm mai atent vom observa o manifestare continuă a comportamentelor într-un mediu securizant la nivelul diferitelor trepte ale procesului educativ.

Dascălul zilelor noastre este mereu în căutarea răspunsului la întrebarea ”mi-am îndeplinit menirea ?” Menirea unui dascăl este formarea caracterului elevului, fără să uite vreodată că el însuși este una dintre modelele de comportament moral, care își va pune în mod definitiv amprenta existenței elevului. Atunci când realizăm că munca asiduă are ca rezultat un diamant multicolor care strălucește dincolo de vicisitudinile vieții, nu putem face altceva decât să zâmbim, iar acest zâmbet să transmită pacea infinită din suflet.

